

ALEKSANDRA KOZŁOWSKA

EDUKACJA LITERACKA. PROJEKT LEKCJI BIBLIOTECZNYCH DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM W BIBLIOTECE PEDAGOGICZNEJ

WSTĘP

Przedmiotem artykułu jest edukacja literacka w bibliotekach pedagogicznych. W tekście podjęto rozważania dotyczące edukacji bibliotecznej w bibliotekach pedagogicznych, edukacji literackiej w szkołach i bibliotekach oraz edukacji czytelniczej. Celem tekstu jest przedstawienie projektu lekcji bibliotecznych dla uczniów gimnazjum obejmujących zagadnienia literackie. Opisany poniżej projekt lekcji oparty jest o uwarunkowania konkretnej biblioteki i szkoły – Biblioteki Pedagogicznej w Sochaczewie oraz Gimnazjum nr 1 w Sochaczewie. Zajęcia biblioteczne są proponowanym modelem lekcji do zrealizowania przez Bibliotekę Pedagogiczną w Sochaczewie. Mogą także być inspiracją do poprowadzenia podobnych zajęć w innej bibliotece pedagogicznej.

Celem lekcji bibliotecznych jest przekazywanie wiedzy o literaturze, promowanie czytelnictwa wśród młodzieży oraz pomoc w kształtowaniu gustów literackich. Tematyka zaproponowanych zajęć obejmuje: wprowadzenie do zagadnień literatury pięknej, powieść obyczajową, fantastykę i fantasy, powieść detektywistyczną, literaturę faktu i reportaż oraz podsumowanie poznanych gatunków literackich. Celem spotkań jest ukazanie bibliotek jako przyjaznego dla ucznia środowiska.

Artykuł ten składa się z trzech części i jest syntezą pracy seminaryjnej o tym samym tytule. Pierwsza z nich zawiera opis i analizę zagadnień teoretycznych obierając za punkt wyjścia obecny dorobek piśmienniczy. Rozdział skupia się wokół inicjacji literackiej i kształcenia literackiego – jego celów oraz istoty w kontekście młodzieży jako przedmiotu tychże oddziaływań. Zwrócono uwagę na istniejącą edukację literacką w różnych bibliotekach pedagogicznych.

W części drugiej ujęto problematykę treści merytorycznych zajęć z języka polskiego na podstawie planu wynikowego lekcji, aby ukazać zagadnienia wykorzystane przy tworzeniu cyklu lekcji bibliotecznych. Omówiono wspólne cele i funkcje biblioteki szkolnej i pedagogicznej oraz ich wpływ na funkcjonowanie uczniów. Zamieszczono charakterystykę

lokalnych uwarunkowań lekcji bibliotecznych w Sochaczewie, dotyczącą zarówno szkoły biorącej udział w zajęciach literackich, jej biblioteki oraz biblioteki pedagogicznej.

W trzeciej części następuje charakterystyka lekcji bibliotecznych od strony technicznej i merytorycznej. Przedstawiono dokładne cele zajęć, ich zakres i interesariuszy. Opisano wybrane rozwiązania praktyczne w stosunku do lokalnej specyfiki jak i do piśmiennictwa. Ukazano zaplanowane działania, zakres współpracy, bariery i zagrożenia oraz ich niwelowanie. Załączono propozycję scenariusza lekcji bibliotecznych.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Inicjacja literacka wśród dzieci i młodzieży to bardzo złożony proces. Polega na oswojeniu młodych czytelników z książką, wytworzeniu w nich motywacji do samodzielnego czytania w przyszłości. Jest swoistym wstępem do późniejszej edukacji literackiej na wyższym poziomie trudności. Występują różne sposoby inicjacji literackiej dziecka. Potrzeby literackie mogą wytworzyć się w związku z nawykami i zwyczajami rodziców lub bliskiej rodziny. Profesjonalne działania zawierające w sobie konkretny cel edukacyjny prowadzą instytucje wychowawcze, takie jak przedszkola i szkoły. Odrębną sferą poznawania literatury jest strefa społeczności jaką tworzą rówieśnicy, a ostatnią strefą inicjacji kultury są środki masowego przekazu¹. Dziecko nie musi zetknąć się ze wszystkimi sferami. Rzadko kiedy udaje się wykształcić pełną dojrzałość czytelniczą wśród młodzieży opartą o wszystkie strefy².

Edukacja literacka ma za zadanie ukształtować czytelnika dojrzałego. Na dojrzałość czytelniczą składa się sześć elementów: pojawienie się potrzeb czytelniczych, techniczna umiejętność czytania ze zrozumieniem, umiejętność odczytywania sensu lektury, zdolność do psychicznego i emocjonalnego zaangażowania się w lekturę, spontaniczne reakcje na tekst, dobór i selekcja lektury³. Dojrzałość czytelniczą osiąga się posiadając także gotowość wypróbowania nowych funkcji literatury. Dojrzały czytelnik umie samodzielnie i twórczo interpretować tekst literacki.

W wieku gimnazjalnym uczniowie różnicują swoje zainteresowania czytelnicze. Sięgają po beletrystykę jak i literaturę popularno-naukową. Ta druga pomaga im poszerzyć swoją

¹ J. Papuzińska, *Inicjacje literackie. Problemy pierwszych kontaktów dziecka z książką*, Warszawa 1988, s. 27.

² U. Wesołowska, *Czytelnictwo dzieci i młodzieży - rola książki w życiu człowieka* [dok. elektr.] http://www.tnbsp.lublin.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=130:czytelnictwo-dzieci-i-młodziezy-rola-ksiki-w-yciu-czowieka&catid=50:referaty-artykuy&Itemid=64 [odczyt: 15.06.2014]

³ J. Papuzińska, dz. cyt., s. 13-14.

wiedzę na dany temat. Gimnazjaliści samodzielnie wybierają książki, które ich interesują, kształtując w ten sposób swój gust czytelniczy.

Edukacja literacka kształtuje system wartości, przekazuje możliwe wzory zachowań, wyrabiając w ten sposób postawy. Styczność z książkami pomaga w zrozumieniu różnorodnej istoty dzieła literackiego. Cele edukacji literackiej to także cele ideowo-estetyczne. Nie należy zapominać także o walorach estetycznych lektury – to one powodują indywidualizację zainteresowań czytelnika – także tych kulturalnych w szerokim kontekście. Literatura wzbogaca o nowe doświadczenia, kształtuje wyobraźnię i uaktywnia kulturalnie młodzież⁴.

Jednak najważniejszym zadaniem edukacji literackiej jest zwrócenie uwagi na potrzeby młodego czytelnika. To one kierują wyborem lektur lub zniechęceniem do czytania. Potrzeby te to zarówno potrzeby poznawcze, ideowo-estetyczne, kulturalne, ale także wychowawcze i intelektualne⁵. Niektóre badania wykazują, że według młodzieży poznawanie nowych dzieł literackich powinno wiązać się z przygodą, zabawą i pewną formą relaksu⁶. Zaspokojenie tego rodzaju potrzeb może prowadzić do większego zainteresowania dziełami literackimi o różnym poziomie trudności. Efektywne kształcenie powinno kierować się potrzebami ucznia w taki sposób, aby samodzielnie odnalazł swoją motywację do czytania⁷.

Młodzież w wieku gimnazjalnym znajduje się na drugim stopniu „poziomu czwartego” edukacji literackiej. Polega on na samodzielności czytelniczej, która powoli się kształtuje. Mając już własne doświadczenia społeczne jest ukierunkowany na daną tematykę literacką⁸. Jednakże młodzież w tym wieku posiada różnorodne zainteresowania, co otwiera pewną drogę dla nauczycieli i bibliotekarzy, pozwalając na poszerzenie zainteresowań czytelniczych o nowe gatunki literackie.

Edukacja szkolna zgodna z nowym programem nauczania oferuje uczniom wiele zagadnień mogących pozostać wstępem do samodzielnego kształcenia kulturalnego⁹. Edukacja polonistyczna na zajęciach z języka polskiego stawia przed uczniem różnorodne cele¹⁰. Program nauczania pomaga uczniom w dojrzewaniu do świadomej lektury.

⁴ J. Paclawski, M. Kątny, *Literatura dla dzieci i młodzieży*, Kielce 1996, s. 10–11.

⁵ Tamże, s. 14.

⁶ A. Zielińska, *Między teorią a praktyką, czyli o gustach czytelniczych gimnazjalistów*, „Guliwer” 2004, nr 4, s. 107.

⁷ P. Andrusiewicz, *Cele kształcenia literackiego w warunkach kultury współczesnej* [dok. elektr.] <http://ekstra.blog.andrusiewicz.pl/publ/tekst1.html> [odczyt: 15.06.2014].

⁸ J. Paclawski, M. Kątny, dz. cyt., s. 16.

⁹ *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2. Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum*, Warszawa, 2011, s. 41.

¹⁰ Tamże, s. 35–41.

Nauczyciele mają za zadanie skupić się wokół kształtowania gustu literackiego, motywowania uczniów do indywidualnej lektury i poszukiwania lub rozszerzania ich zainteresowań.

W programie zaproponowano rozpoczynanie edukacji polonistycznej od lektury tekstów popularnych. Ma to na celu zmniejszenie poziomu trudności w odbiorze na początkowym etapie nauki. Teksty kultury popularnej zachęcają uczniów do lektury, ponieważ są dla nich propozycjami atrakcyjnymi, z którymi niewątpliwie już się spotykali w trakcie swoich wcześniejszych poszukiwań literackich.

Potwierdza to analiza rynku czytelniczego wykonana przez Grażynę Straus. Na jej potrzeby przebadano młodzież w wieku 15 lat i zanalizowano po jakie książki sięga. Wyniki ukazały, że aż 75% badanej młodzieży sięga po beletrystykę, a tylko 43% pośród nich miało kontakt z dziełami niebeletrystycznymi¹¹.

Zgodnie z programem nauczania cele edukacji literackiej powinny być silnie wspierane przez bibliotekę szkolną. Nauczyciele mają za zadanie odwoływać się często do pozycji książkowych znajdujących się w zasobach bibliotecznych. Ma to na celu wykształcenie wśród uczniów zainteresowania do samokształcenia literackiego i czytelniczego.

Program nauczania wspomina jedynie o bibliotekach szkolnych, jednakże dobrym rozwiązaniem jest rozciągnięcie owego wsparcia na biblioteki pedagogiczne. Duża rola bibliotek pedagogicznych wynika między innymi z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 roku. Biblioteki pedagogiczne są instytucjami, które najlepiej są w stanie wesprzeć edukację szkolną¹² – zarówno na poziomie pomocy bibliotekarzom, nauczycielom, jak i pomocy oferowanej uczniom¹³. Biblioteki pedagogiczne wspierają rozwój edukacji, w tym także edukacji literackiej i czytelnicznej. Wspierają realizację m.in. zajęć z edukacji kulturalnej czy historycznej¹⁴. Pomagają w pracy dydaktyczno-wychowawczej, wspierają nauczycieli w pracy twórczej.

Przegląd dorobku piśmienniczego przedstawia analogiczne informacje. Biblioteki pedagogiczne często współpracują z placówkami szkolnymi. Wiele bibliotek pedagogicznych prowadzi zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży. Przykładowo, filia Łódzkiej Biblioteki

¹¹ G. Straus, *Czytanie książek u progu liceum*, Warszawa 2002, s. 113.

¹² E. Falkowska, *Biblioteka pedagogiczna wobec przemian społecznych i edukacyjnych*, „Poradnik Bibliotekarza” 1999, nr 6, s. 9.

¹³ J. Andrzejewska, *Biblioteki szkolne, publiczne i pedagogiczne w zreformowanym systemie edukacji*, „Poradnik Bibliotekarza” 1999, nr 1, s. 7.

¹⁴ L. Kurowska-Trudzik, *Biblioteki pedagogiczne jako centra informacji edukacyjnej* [dok. elektr.] <http://www.ebib.pl/2009/106/a.php?kurowska> [odczyt: 15.05.2014]

Pedagogicznej w Zgierzu podejmuje edukację czytelniczną i medialną¹⁵, jednakże skupia się ona wokół skutecznego uczenia się czy udzielania informacji, natomiast edukacja literacka w formie zabaw, przeznaczona jest tylko dla najmłodszych dzieci. Program edukacji czytelnicznej i medialnej dla gimnazjalistów jest bardzo tradycyjny. Obejmuje zwykle przysposobienie biblioteczne i czytelniczne¹⁶, w tym także nauczanie korzystania z zasobów biblioteki, objaśnienie jej działania, naukę stosowania różnych źródeł informacji i pracy z książką w kontekście umiejętności wyszukiwania informacji w tekście¹⁷. Brakuje w tej edukacji aspektów literacko-lekturowych.

W Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu¹⁸ oraz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej Kielce w filii w Ostrowcu Świętokrzyskim¹⁹ pojawia się aspekt edukacji literackiej. Jest on jednak zrealizowany w formie skierowanej do osób już zainteresowanych czytaniem książek i obytych w literaturze. Wśród propozycji edukacyjnych bibliotek pedagogicznych występuje luka w organizacji zajęć literackich, które byłyby wprowadzeniem do gatunków literatury pięknej, zachęcających uczniów do czytania książek i które zarazem byłyby rozszerzeniem programu nauczania z języka polskiego. Takie zajęcia przygotowałyby czytelnika do odbioru tekstów literackich, rozwijałyby twórczy odbiór i interpretację utworów literackich. Edukacja literacka miałaby za zadanie zachęcić uczniów do zainteresowania się książkami, rozwinąć ich gust literacki oraz pomóc nauczycielom w codziennej pracy dydaktycznej.

DYDAKTYKA SZKOLNA I BIBLIOTECZNA

Gimnazjum to okres kształtowania się gustów czytelnicznych, posiadania różnorodnych zainteresowań i chęci do zdobywania wiedzy. Zarazem to właśnie w tym momencie uczniowie stawiają pierwsze kroki wśród poważniejszych, trudniejszych lektur szkolnych, które często powodują załamanie motywacji czytelnicznej i zniechęcenie do czytania. Wskazują na to także wyniki sondażu przeprowadzonego wśród elbląskich gimnazjalistów. W ciągu sześciu miesięcy po książkę (z własnego wyboru) sięgnęło tylko 65%

¹⁵ D. Wańka, *Biblioteki pedagogiczne wobec wyzwań współczesnej oświaty. Materiały konferencji naukowej. Kalisz 11–12 maja 2006*, Kalisz 2008, s. 45–48.

¹⁶ J. Wojciechowski, *Czytelnictwo*, Kraków 2000, s. 154.

¹⁷ J. Andrzejewska, *Program edukacji czytelnicznej i medialnej. Moduł biblioteczny realizowany przez nauczyciela bibliotekarza na zajęciach grupowych w bibliotece w gimnazjum*, „Biblioteka w Szkole” 2000, nr 2, s. 6–7.

¹⁸ Z. Góral, *Działalność edukacyjna Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu*, „Biblioteka w Szkole” 2002, nr 5, s. 17.

¹⁹ R. Kardas, *Biblioteka, bibliotekarz. Dla nauczyciela i ucznia*, Kielce 2011, s. 39.

gimnazjalistów. Aż 30% uczniów przyznało wprost, że nie lubi czytać²⁰. Na ten burzliwy okres nastoletni przypada najlepszy czas do próby ponownego zainteresowania uczniów książkami. W związku z tym warto organizować lekcje literackie właśnie dla tej grupy wiekowej.

Rozważając wprowadzenie lekcji literackich do oferty biblioteki pedagogicznej należy przyrzeć się bliżej lekcjom oferowanym przez placówki szkolne. Zajęcia czytelnicze i medialne, niegdyś prowadzone przez biblioteki szkolne, dzisiaj są sprowadzone do jednorazowych lekcji bibliotecznych²¹. Zagadnienia te dotyczą przede wszystkim zasad i sposobów korzystania z biblioteki²². Uczniowie uczą się także historii książki, tworzą opisy bibliograficzne i poznają różne źródła informacji²³. Podobne treści programowe pojawiają się w programie nauczania z języka polskiego.

Brakuje jednak na tych zajęciach zrealizowania jednego z głównych założeń edukacji bibliotecznej – rozwijania nawyku czytania. Deficyt ten zapełniają w pewnym stopniu zajęcia z języka polskiego. W zakresie „analizy i interpretacji tekstów kultury” uczniowie mają przeczytać nie mniej niż pięć książek w ciągu jednego roku szkolnego. Lektury są wybierane indywidualnie przez nauczyciela. Spis lektur jest ułożony w taki sposób, aby łatwo było przejść od literatury popularnej do literatury trudniejszej. Zaleca się rozpoczynanie toku nauczania od tekstów prostszych jakimi niewątpliwie są teksty popularne. Program nauczania zaznacza wielką rolę jaką odgrywają w nauczaniu książki popularne – mają wdrożyć czytelnika do samodzielnej i świadomej lektury. Sugerowano kilka znanych uczniom gatunków literackich, takich jak: powieść przygodowa, powieść obyczajowa, utwór fantasy i utwory detektywistyczne. Zaleca się także poznanie publicystyki z różnych mediów. Ten wybór jest uzasadniony badaniami. W ankiecie wykonanej w 2003 roku w Elblągu najpopularniejsze typy książek czytanych w czasie wolnym przez gimnazjalistów plasowały się następująco: fantastyka, literatura obyczajowa, horrory i fantasy, literatura piękna wysokoartystyczna, literatura sensacyjna, kryminał²⁴.

Nauczyciel języka polskiego ma szerokie spektrum w zakresie wykorzystania tekstów kultury popularnej. Jednakże brakuje na tych zajęciach czasu na skupienie się wyłącznie na gatunkach literackich i na metodach za pomocą których można by zachęcić uczniów do

²⁰ Z. Zasacka, *Nastoletni czytelnicy. Wspólnota symboliczna i społeczne dysonanse*, „Z Badań nad Czytelnictwem” 2008, nr 32, s. 162.

²¹ J. Andrzejewska, *Program edukacji...*, dz. cyt., s. 6–7.

²² T. Sawicka, *Edukacja medialna i czytelnicza. Poradnik. Gimnazjum I-III*, Toruń 2000.

²³ B. Czyczkan, J. Kropiwnicki, *Przysposobienie czytelnicze i informacyjne w kl. I-VIII*, Jelenia Góra 1994.

²⁴ Z. Zasacka, dz. cyt., s. 163.

czytania. Dlatego też warto rozszerzyć materiał lekcyjny o dodatkowe lekcje literackie. Prowadzone w szkole zajęcia mogą znudzić uczniów swoją formą. Nowym sposobem na zainteresowanie uczniów jest przeniesienie zajęć do biblioteki pedagogicznej. Wyjście z zajęciami poza szkołę będzie oryginalnym rozwiązaniem, mniej stresującym niż wykład w klasie.

Biblioteka pedagogiczna jest najlepszą możliwą instytucją do współpracy z biblioteką szkolną w zakresie działalności edukacyjnej. Odgrywa bardzo dużą rolę w edukacji. Wynika to przede wszystkim ze wspomnianego już rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej. Biblioteka pedagogiczna ma za zadanie gromadzić i udostępniać „literaturę piękną, a także teksty kultury, o których mowa w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół”²⁵. Posiada zatem odpowiednie książki dla gimnazjalistów – w tym właśnie beletrystykę wykorzystywaną w edukacji literackiej.

Następnie biblioteka pedagogiczna wspomaga szkoły w realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych, a także biblioteki szkolne. Wskazuje to na silny związek pomiędzy bibliotekami pedagogicznymi a placówkami szkolnymi. Wśród zadań biblioteki pedagogicznej jest także inspirowanie i promowanie edukacji czytelniczej i medialnej. Pomagają one także w realizacji podstaw programowych. Dużym plusem bibliotek pedagogicznych jest działalność prowadzona przez cały rok, niezależnie od ferii szkolnych²⁶. Pozwala to uczniom z pobliskich szkół na korzystanie ze zbiorów bibliotecznych w momencie, gdy nie mają dostępu do zasobów szkolnych.

W rozporządzeniu opisano także pomoc uczniom szkół gimnazjalnych. Ma ona na celu podniesienie efektów kształcenia; rozwinięcia umiejętności samokształcenia uczniów. Oferta biblioteki ma służyć realizacji podstawy programowej, a także rozwijać zainteresowanie zajęciami dodatkowymi²⁷. To drugie zadanie opiera się na wdrażaniu uczniów do nauki przez całe życie. Skupiając się na zadaniach ustawowych bibliotek pedagogicznych niewątpliwie przeprowadzanie zajęć z edukacji literackiej byłoby zgodne oraz bardzo ważne dla wypełnienia obowiązków biblioteki.

Kolejną kwestią jest rodzaj zajęć. Według przeprowadzonej w 2008 roku ankiety, bardzo duża część form edukacyjnych realizowanych przez biblioteki pedagogiczne to właśnie lekcje

²⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych. Dz.U. 2013 poz. 369.

²⁶ J. Ciechorski, *Biblioteki pedagogiczne. Wybrane zagadnienia*, „Bibliotekarz” 2012, nr 3, s. 30–31.

²⁷ E. Mieczkowska, *Edukacyjne funkcje bibliotek pedagogicznych. Szanse i zagrożenia*, [dok. elektr.] <http://www.ore.edu.pl/s/1194> [odczyt: 15.06.2014]

biblioteczne. Cieszą się one niesłabnącym zainteresowaniem. Aż 46% badanych uznaje owe lekcje za interesujące i pozwalające zdobyć wiedzę²⁸. Zgodnie z tymi badaniami należałoby uznać tę formę edukacji literackiej za najbardziej interesującą.

Biblioteki pedagogiczne oraz szkolne mają wiele wspólnych celów. Wyznaczone są one przez rozporządzenia, ale także przez statuty bibliotek. Obydwie biblioteki mają przede wszystkim za zadanie służyć pomocą nauczycielom i uczniom oraz pomagać w kształceniu programowym tych drugich. Służą one potrzebom oświaty i wychowania, tworzą system edukacji²⁹. Biblioteki pedagogiczne są instytucjami wspierającymi szeroki system kształcenia. Odgrywają rolę na wielu płaszczyznach, uzupełniają zbiory i wspomagają działalność biblioteki szkolnej³⁰. Obie biblioteki: szkolna jak i pedagogiczna mają ogromne możliwości merytoryczne w efektywnej edukacji młodzieży. Pierwsza styczność z biblioteką pedagogiczną może polegać na zaspokojeniu potrzeb informacyjnych. Biblioteki te współpracują z bibliotekarzami szkolnymi dzięki czemu mogą dotrzeć do kadry pedagogicznej, a także do uczniów³¹. W momencie kiedy uczniowie gimnazjum potrzebują szerszej literatury na zadany temat, tę potrzebę jest w stanie zaspokoić biblioteka pedagogiczna posiadająca odpowiednie, merytoryczne materiały edukacyjne.

Młody człowiek styka się z biblioteką pedagogiczną także w trakcie lekcji bibliotecznych. Jest to idealna okazja do zaprezentowania uczniom szerszej perspektywy korzystania ze źródeł informacji w bibliotece pedagogicznej. Uczeń może odnaleźć motywację do odwiedzania biblioteki pedagogicznej, kiedy biblioteka zaspokaja jego potrzeby kulturalne lub oświatowe. Taka oferta biblioteki pedagogicznej wspiera rozwój na drodze do samodzielnego uczenia się – przenoszenia nauki poza szkołę. Prezentuje ona najbardziej pożądaną model kształcenia w społeczeństwie wiedzy.

LOKALNE UWARUNKOWANIA LEKCJI BIBLIOTECZNYCH W SOCHACZEWIE

Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II znajduje się przy ul. Hanki Sawickiej 7 w Sochaczewie. Gimnazjum nr 1 rozpoczęło swoją działalność 1 września 1999 roku. Placówka posiada swoją stronę internetową dostępną pod adresem: <http://www.gimlsoch.pl>. Szkoła dysponuje 26

²⁸ Tamże.

²⁹ J. Ciechorski, dz. cyt., s. 30.

³⁰ R. Bąk, *Projekty edukacyjne. Oferta bibliotek szkolnych i pedagogicznych*, „Poradnik Bibliotekarza” 2013, nr 2, s. 41.

³¹ Tamże, s. 41.

wyposażonymi pracownikami. Wśród nich znajdują się 3 pracownice internetowe, 4 do nauki języków obcych oraz skomputeryzowaną bibliotekę szkolną z bogatymi zbiorami książkowymi i audiowizualnymi. Gimnazjum nr 1 posiada sprzęt audiowizualny, tablice interaktywne, rzutniki, wizualizer, oprogramowanie do nauczania informatyki, matematyki i geometrii (np. Cabri, Geogebra) oraz komputery z dostępem do Internetu w salach lekcyjnych. Zajęcia w szkole trwają od godz. 8:00 do 16:00. Szkoła zapewnia wszechstronny rozwój swoich wychowanków, zachęca ich do pracy intelektualnej, poznawczej i społecznej. Młodzież aktywnie spędza czas wolny i poszerza swoją wiedzę. Nauczyciele organizują wiele zajęć dodatkowych, m.in. humanistyczne, dziennikarskie, informatyczne. Podejmowane są inicjatywy dydaktyczne i wychowawcze. W szkole realizowane są m.in. projekty: Tydzień Bibliotek, Dni Kultury czy Tydzień Edukacji Globalnej. Gimnazjum nr 1 jest członkiem Towarzystwa Gimnazjów Poszukujących z Małych Miast i Wsi, Towarzystwa Szkół Przewodzących, Rodziny Szkół im. Jana Pawła II. Szkoła otrzymała certyfikat Szkoły z Klasą. Szkoła współpracuje aktywnie ze środowiskiem lokalnym, w tym różnymi instytucjami na terenie miasta oraz powiatu. Między innymi była współorganizatorem Powiatowej Konferencji Odkrywania Talentów³².

Biblioteka szkolna Gimnazjum nr 1 jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach pracy szkoły. Przy bibliotece działa także Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej. Uczniowie w ramach korzystania z biblioteki uzyskują pomoc w korzystaniu z katalogu alfabetycznego, rzeczowego, komputerowego oraz kartotek zagadnieniowych. Ze zbiorów biblioteki mogą korzystać uczniowie gimnazjum ich rodzice, nauczyciele i pracownicy gimnazjum oraz studenci odbywający praktyki w Gimnazjum. Biblioteka posiada 8 komputerów z dostępem do Internetu. Organizuje ona konkursy, cykliczne imprezy biblioteczne i wystawy. Zbiory biblioteki obejmują lektury, literaturę młodzieżową, popularnonaukową, literaturę z zakresu pedagogiki, słowniki, encyklopedie, czasopisma młodzieżowe, pedagogiczne, prasę lokalną oraz zbiory multimedialne: w postaci płyt CD, DVD, programów multimedialnych, kaset wideo i magnetofonowych. Biblioteka współpracuje z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką Filią w Sochaczewie w organizacji konkursu „Tę książkę warto przeczytać” oraz konkurs „Wydajemy własną książkę. Biblioteka szkolna wraz z nauczycielami języka polskiego często organizuje wyjścia do Biblioteki Pedagogicznej dla gimnazjalistów³³.

³² Strona internetowa Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II w Sochaczewie [dok. elektr.] <http://www.gim1soch.pl/> [odczyt: 15.06.2014]

³³ Tamże.

Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna w Sochaczewie jest filią Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w Warszawie. Filia posiada swoją odrębną stronę internetową pod adresem: <http://pbw.e-sochaczew.pl> oraz podstronę w serwisie internetowym Biblioteki Pedagogicznej w Warszawie: <http://www.pbw.waw.pl>. Księgozbiór biblioteki liczy 45 tysięcy woluminów. Posiada ona kilka pomieszczeń, w tym salę komputerową i czytelną. W czytelnicy odbywają się wszelkiego rodzaju warsztaty czy zajęcia biblioteczne dla uczniów. Biblioteka posiada projektor multimedialny oraz komputery z dostępem do Internetu. Na miejscu dostępna jest także kserokopiarka. Ze zbiorów biblioteki pedagogicznej w czytelnicy mogą korzystać wszyscy. Do biblioteki mogą zapisać się (i wypożyczać książki poza nią) osoby dorosłe. Jednakże biblioteka oferuje także zbiory beletrystyczne dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych – w tym utwory sławnych pisarzy i noblistów. Biblioteka posiada w swoich zbiorach także lektury, słowniki, encyklopedie. W przypadku, gdy osoba niepełnoletnia chce wypożyczyć książkę wymagana jest obecność rodzica. Co roku biblioteka organizuje wiele wystaw, warsztatów oraz konferencji. Jest także organizatorem wielu powiatowych konkursów. Biblioteka pedagogiczna organizuje także wyjazdy edukacyjne dla bibliotekarzy i nauczycieli z powiatu sochaczewskiego. Biblioteka oferuje czytelnikom księgozbiór z zakresu pedagogiki, psychologii oraz innych dziedzin wiedzy; czasopisma pedagogiczne, księgozbiór regionalny, prasę lokalną, zbiory specjalne, wydawnictwa informacyjne. Możliwy jest także dostęp do sieci internetowej w czytelnicy. Biblioteka oferuje także nauczycielom pomoc w realizacji zajęć z edukacji czytelniczej i medialnej. Pracownicy biblioteki prowadzą zajęcia dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z powiatu sochaczewskiego. Nauczyciele mogą zgłaszać się do biblioteki z konkretnymi propozycjami zajęć zgodnymi z ich zapotrzebowaniem. Dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych poza podstawowym zapoznaniem z biblioteką oferowane są zajęcia z wyszukiwania informacji na określony temat i sporządzanie zestawień tematycznych, szczególnie przydatne dla maturzystów. Z zajęć dla szkół gimnazjalnych bardzo często korzysta Gimnazjum nr 1 w Sochaczewie. Wielu nauczycieli języka polskiego przychodzi wraz z uczniami do biblioteki pedagogicznej na lekcje biblioteczne. Zajęcia prezentują im rolę czytania w życiu człowieka, a także pomagają zorganizować pracę umysłową i samokształceniową³⁴.

³⁴ Strona internetowa Biblioteki Pedagogicznej w Sochaczewie [dok. elektr.] <http://pbw.e-sochaczew.pl/>
[odczyt: 15.06.2014]

CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA I MERYTORYCZNA LEKCJI BIBLIOTECZNYCH

Przedstawiony poniżej model lekcji bibliotecznych jest propozycją skierowaną do Biblioteki Pedagogicznej w Sochaczewie, ale może także zostać zaadaptowany przez inną bibliotekę pedagogiczną.

Celem projektu lekcji bibliotecznych jest przede wszystkim przekazywanie wiedzy o literaturze. Zajęcia promują czytelnictwo wśród młodzieży oraz pomagają w kształtowaniu gustów literackich. Są informacją o dorobku kulturalnym znanych i cenionych pisarzy. Młodzież otrzymuje także informacje o nowościach wydawniczych. Pomaga to w doborze lektur. Wdrożenie lekcji ma za zadanie motywować nauczycieli do pracy z uczniem w nowej formie zajęć. Poszerza materiał z zajęć z języka polskiego o dodatkowe informacje. Przedstawia bibliotekę pedagogiczną i szkolną jako przyjazne środowisko. Cykl lekcji bibliotecznych pozwala także na nawiązanie silnej współpracy pomiędzy bibliotekami – szkolną i pedagogiczną. Cykl lekcji bibliotecznych ma na celu wzbudzić zainteresowanie młodzieży nową, ciekawą formą zajęć. Lekcje te łamią pewien „stereotyp” nauczania. Ukazują, że nauka o literaturze nie musi wiązać się wyłącznie z lekcjami języka polskiego prowadzonymi w klasie przez nauczyciela. Celem zajęć jest także przekazywanie wiedzy o literaturze, jej różnych gatunkach i najważniejszych cechach. Wzbudzenie zainteresowania uczniów książkami spoza listy lektur, poszerzenie horyzontów czytelniczych. Zajęcia pokazują literaturę i jej czytanie jako ciekawe hobby.

Grupa projektowa zajmująca się organizacją i wdrażaniem lekcji bibliotecznych będzie składać się z następujących osób: nauczyciela języka polskiego, bibliotekarzy szkolnych, bibliotekarzy z biblioteki pedagogicznej, dyrektora szkoły, dyrektora biblioteki pedagogicznej. Wykonanie projektu wraz z przygotowaniem do jego rozpoczęcia trwa 4–5 miesięcy. Cykl lekcji bibliotecznych będzie trwał 3 miesiące: jest to 6 spotkań po 2 w każdym miesiącu, co dwa tygodnie. Tematyka lekcji obejmuje wstęp do zagadnień z literatury pięknej, powieść obyczajową, fantastykę i fantasy, powieść detektywistyczną, literaturę faktu i reportaż oraz podsumowanie poznanych gatunków literackich. Tematyka jest zgodna z programem nauczania oraz podręcznikami do nauki w gimnazjum.

Cykl lekcji bibliotecznych wymaga odpowiedniego rodzaju promocji i dokumentacji wydarzenia. Przed rozpoczęciem zajęć promocja szczególnie będzie dotyczyła uczniów i ich rodziców. Rodzice zostaną poinformowani o spotkaniach literackich w trakcie zebrania szkolnego. Należy także przekazać informację o organizacji wydarzenia do Mazowieckiego

Kuratorium Oświaty. Przed rozpoczęciem cyklu lekcji warto też zwrócić się do władz lokalnych: nie tylko z informacją, ale także z prośbą o wsparcie projektu. W szkole pojawią się afisze promujące lekcje biblioteczne, a uczniowie zostaną poinformowani o spotkaniach w trakcie zajęć z j. polskiego. Po zakończeniu zajęć pracownicy biblioteki pedagogicznej wyślą do lokalnych mediów informację prasową o odbytych zajęciach. Informacja prasowa zostanie wysłana do gazet lokalnych takich jak: „*Echo Powiatu*”, „*Ziemia Sochaczewska*” oraz „*Express Sochaczewski*”. Podobna informacja zostanie także przekazana do radia „*Fama*”. Na stronie internetowej szkoły oraz stronie biblioteki pedagogicznej zostanie zamieszczona krótka relacja ze spotkań. W trakcie zajęć wykonane zostaną fotografie, które następnie zostaną zamieszczone na stronie internetowej w „aktualnościach” biblioteki i szkoły, a także zostaną użyte przy tworzeniu wpisu o zrealizowanym projekcie do kroniki szkolnej. Biblioteka pedagogiczna oraz szkoła zamieści stosowne informacje w wykazie bieżących imprez. Nauczyciel języka polskiego napisze sprawozdanie z przebiegu zajęć, a bibliotekarz szkolny wykona raport dot. przebiegu konkursu. Sprawozdanie z przebiegu projektu może także wykonać nauczyciel bibliotekarz z biblioteki pedagogicznej – zostanie ono zamieszczone w dokumentacji biblioteki pedagogicznej.

Interesariuszami projektu są: uczniowie gimnazjum, bibliotekarze szkolni z Gimnazjum nr 1, nauczyciele języka polskiego, bibliotekarze biblioteki pedagogicznej, dyrektor biblioteki pedagogicznej, dyrektor gimnazjum, burmistrz miasta Sochaczew, media lokalne, mieszkańcy miasta, rodzice gimnazjalistów, Mazowieckie Kuratorium Oświaty oraz sochaczewscy dziennikarze. Projekt przynosi wiele korzyści dla każdej z tych grup. Uczniowie gimnazjum zdobywają nową wiedzę, zainteresowanie nowymi gatunkami książek, pogłębiają zainteresowania czytelnicze, doświadczają nowej formy zajęć. Bibliotekarze szkolni Gimnazjum nr 1 w Sochaczewie odczuwają zwiększenie się liczby użytkowników biblioteki szkolnej; pojawia się możliwość rozwinięcia nowej inicjatywy kulturalnej. Biblioteka zyskuje prestiż. Nauczyciele języka polskiego Gimnazjum nr 1 w Sochaczewie uczą się nowych metod aktywizacji uczniów, otrzymują pomoc w realizacji programu nauczania. Bibliotekarze Biblioteki Pedagogicznej w Sochaczewie mają możliwość poprowadzenia innowacyjnych zajęć, uczą się nowych metod pracy z czytelnikiem. Następuje rozwój proponowanych w bibliotece zajęć bibliotecznych. Bibliotekarze mają wpływ na edukację i kulturę młodych ludzi. Biblioteka pedagogiczna zyskuje dzięki temu prestiż. Jest to dla jej dyrekcji szansa na wyróżnienie się na tle lokalnych instytucji, możliwość wypromowania biblioteki i jej oferty edukacyjnej, rozwój instytucji, zacieśnienie współpracy z gimnazjum i jej biblioteką. Prestiż i

promocja szkoły odzwierciedla kolejne korzyści: szkoła wprowadza w ten sposób innowacje do szkolnego nauczania. Burmistrz Miasta Sochaczew korzysta na rozwoju inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych wpływających zarazem na prestiż miasta wśród lokalnych instytucji i pobliskich miast. W mieście wzrasta zainteresowanie biblioteką pedagogiczną. Media lokalne pomagają w promowaniu cyklu spotkań na zasadzie wzajemności – promują także swoją markę; mają wpływ na rozwój zainteresowań kulturalnych wśród lokalnej społeczności. Wśród mieszkańców miasta Sochaczewa rozwijają się zainteresowania kulturalne, szczególnie wśród młodzieży. Zajęcia mają korzystny wpływ na kulturę i edukację, jej rozwój i innowacje. Wzrasta zaufanie do placówki szkolnej i biblioteki pedagogicznej wśród rodziców gimnazjalistów. Następuje wzrost zaufania do jakości wiedzy jaką otrzymują uczniowie. Mazowieckie Kuratorium Oświaty oferuje pomoc w ramach projektu i współpracę instrukcyjno-metodyczną. Nadzoruje go i ma duży wpływ na rozwój nowych metod aktywizacji uczniów na terenie Sochaczewa. Kuratorium ma możliwość wglądu w prace dotyczące projektu. Sochaczewscy dziennikarze zdobywają nowe tematy dla prasy lokalnej; pojawia się zwiększenie zainteresowania biblioteką pedagogiczną, zmiana podejścia do tematów związanych z bibliotekami i oświatą. Dziennikarze mają możliwość informowania społeczności lokalnej o aktualnych wydarzeniach. Korzyści wyniesione z projektu wpływają na wiele grup lokalnej społeczności.

Lekcje biblioteczne będą odbywały się w bibliotece pedagogicznej, w sali przeznaczonej na czytelnię. Zespół prowadzący obejmować będzie bibliotekarzy biblioteki pedagogicznej, biblioteki szkolnej Gimnazjum nr 1 oraz nauczycieli języka polskiego. Bibliotekarze biblioteki pedagogicznej (z pomocą nauczyciela języka polskiego) przygotowują materiał merytoryczny zajęć w oparciu o edukację literacką w treściach programowych języka polskiego. Bibliotekarz biblioteki pedagogicznej ma za zadanie poprowadzić cykl lekcji bibliotecznych oraz przygotować różne metody aktywizujące uczniów, aby zajęcia zaciekały młodzież i znacząco różniły się od lekcji języka polskiego. Nauczyciel języka polskiego nadzoruje przebieg zajęć i zachowanie uczniów w trakcie ich trwania, sprawuje nad uczniami opiekę wychowawczo-opiekuńczą. Zarówno bibliotekarz szkolny jak i nauczyciel pomagają w ustaleniu lektur wykorzystanych do prowadzenia lekcji. Bibliotekarz szkolny ma za zadanie przedłużyć scenariusz lekcji przez przeprowadzenie konkursu na temat wiedzy zdobytej na lekcjach literackich.

Sposobem przedłużenia lekcji bibliotecznych będzie zorganizowanie konkursu, który tematyką obejmie zagadnienia przedstawione na spotkaniach w bibliotece pedagogicznej.

Czas trwania jednego spotkania wynosi 45 minut. Cykl lekcji bibliotecznych składa się z 6 spotkań w ciągu jednego roku szkolnego. Spotkania mogą być zorganizowane dla wszystkich klas gimnazjalnych. Klasy muszą mieć wcześniejszą styczność z biblioteką pedagogiczną, w postaci lekcji bibliotecznych wprowadzających podstawy funkcjonowania biblioteki.

Wśród możliwych barier i zagrożeń występujących przy prowadzeniu cyklu lekcji bibliotecznych istnieje brak możliwości wyjścia z uczniami poza teren szkoły, spowodowany przede wszystkim brakiem czasu. Może się tak wydarzyć w przypadku, gdy uczniowie muszą wrócić w bardzo krótkim czasie na kolejną godzinę lekcyjną. Aby zniwelować tę barierę należy organizować zajęcia w trakcie dwóch godzin lekcyjnych języka polskiego. Można także wykorzystać pierwszą godzinę lekcyjną danej klasy. Gdy uczniowie rozpoczynają dzień zajęciami w bibliotece mogą przyjść od razu do biblioteki pedagogicznej, co oszczędza czas potrzebny do organizacji zbiórki i grupowego wyjścia ze szkoły (uczeń, do momentu rozpoczęcia lekcji bibliotecznych, jest pod opieką rodzica). Zajęcia te też można przedłużyć, np. w razie nie dotarcia do biblioteki pedagogicznej na czas; należy jednak pamiętać o wcześniejszym powiadomieniu uczniów. Kolejnym rozwiązaniem jest zwolnienie uczniów o 10 minut wcześniej z poprzedzającej zajęcia biblioteczne lekcji; wyjście do biblioteki w trakcie trwania przerwy lub możliwość spóźnienia się uczniów na kolejną lekcję w szkole o 10 minut. Na dalszym planie pojawia się problem niechęci uczniów do uczestniczenia w zajęciach pozaszkolnych. Dobrym rozwiązaniem jest wykorzystywanie różnych metod aktywizacji uczniów, zachęcania ich do udziału. Należy pamiętać, że uczeń jest pełnoprawnym użytkownikiem biblioteki. Wychodząc od tego założenia poprawnym rozwiązaniem byłoby reklamowanie cyklu lekcji bibliotecznych w taki sposób, aby zainteresowały one uczniów. Istotnym problemem mógłby być brak godzin lekcyjnych, na których można by zorganizować wyjście do biblioteki pedagogicznej. Powodem jest częsty brak czasu na zrealizowanie całego materiału programu nauczania języka polskiego. Dlatego też materiał cyklu zajęć bibliotecznych powinien zawierać część materiału przeznaczoną do zrealizowania na zajęciach z języka polskiego. W ten sposób uczniowie realizują program nauczania, a zarazem poszerzają swoją wiedzę o nowe przydatne informacje.

Budżet projektu jest bezkosztowy. Korzystanie z pomieszczenia i wszelkie koszty związane z wdrażaniem projektu są bezpłatne – biblioteka pedagogiczna oraz szkoła użycza swoich zasobów i środków. W przypadku gdyby finanse nie pozwoliły na utworzenie cyklu lekcji proponowane jest zwrócenie się do fundacji i lokalnych grup o wsparcie finansowe.

Dotacje można uzyskać od władz miasta. Fundusze pozyskane zostają także z Unii Europejskiej prowadzącej wiele projektów wspierających kulturę, w tym także czytelnictwo. W Polsce można uzyskać dofinansowanie na promowanie literatury i czytelnictwa z następujących projektów: Biblioteka+, Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja literatury i czytelnictwa”, Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa „Czytaj!My” na lata 2014–2020.

WDROŻENIE I EWALUACJA PROJEKTU LEKCJI BIBLIOTECZNYCH

Wdrożenie lekcji odbywa się za pomocą scenariuszy lekcji biblioteczných. Wyznaczają one szczegółowy harmonogram prac bibliotekarza. Przykładowy scenariusz został zamieszczony pod koniec artykułu. Wdrożenie lekcji jest zgodne z analizowaną literaturą a także uwarunkowaniami lokalnymi. Miesiąc przed rozpoczęciem zajęć należy uzyskać zgodę dyrektorów placówek na rozpoczęcie projektu. Minimum dwa tygodnie przed rozpoczęciem zajęć zostaną przygotowane materiały do spotkań. Promocja spotkań trwać będzie przez miesiąc poprzedzający cykl lekcji. W tym samym czasie należy poinformować uczniów i rodziców o zbliżającym się terminie. Dzień przed zajęciami pracownik obsługi biblioteki pedagogicznej przygotowuje salę zajęciową. Wdrożenie projektu potrwa przez 3 miesiące. Dokumentacja zakończonego projektu musi zostać wykonana w ciągu dwóch tygodni od zakończenia spotkań. Ewaluacja i zorganizowanie konkursu w bibliotece szkolnej odbędzie się w ciągu tygodnia od zakończenia spotkań.

Ocena skuteczności zajęć zostanie przeprowadzona w trakcie godziny wychowawczej. Uczniowie będą mogli podzielić się z wychowawcą swoimi wrażeniami i opiniami o spotkaniach. Nauczyciel języka polskiego może także zaproponować uczniom zbiór lektur nieobowiązkowych, które będą wiązały się z tematami poruszonymi na spotkaniach. Na podstawie tego ile osób skorzysta z propozycji nauczyciela będzie można określić czy zajęcia zaintrygowały uczniów oraz czy wynieśli z nich jakąś wiedzę. Proponowanym rozwiązaniem jest także zorganizowanie przez bibliotekę szkolną konkursu związanego z tematyką zajęć biblioteczných.

Pod koniec zajęć biblioteczných uczniowie otrzymają spis książek, o których była mowa na spotkaniach. Będą także prowadzić dyskusję z bibliotekarzem biblioteki pedagogicznej o tym, co ich najbardziej zainteresowało w zaprezentowanych lekcjach. W ten sposób będzie można także ocenić przydatność lekcji i wprowadzić ewentualne poprawki do scenariuszy zajęć.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ ZAJĘĆ³⁵:

Lekcja 5

Temat: Literatura faktu. Reportaż

Czas: 45 min.

Cele lekcji:

- poznanie literatury faktu,
- doskonalenie umiejętności słuchania ze zrozumieniem,
- doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem.

Uczeń potrafi:

- zdefiniować literaturę faktu,
- omówić pojęcie reportażu i jego podgatunki,
- wymienić najważniejsze cechy reportażu,
- wymienić najślawniejszych autorów tego gatunku,
- wymienić kilka tytułów książek reportażowych,
- napisać reportaż na wskazany temat.

Metody pracy:

- prezentacja multimedialna i wykład prowadzony przez bibliotekarza,
- uzupełnianie kart pracy,
- czytanie i słuchanie ze zrozumieniem,
- prezentacja książek,
- oglądanie krótkiego fragmentu reportażu telewizyjnego,
- samodzielne pisanie reportażu.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- karta pracy,
- książki: „Gringo wśród dzikich plemion” Wojciech Cejrowski, „Heban” Ryszard Kapuściński, „Blondynka w dżungli” Beata Pawlikowska,

³⁵ M. Taraszkiewicz, M. Malinowski, *Planowanie scenariuszy lekcji i materiałów edukacyjnych*, Warszawa 2005.

- reportaż „Szkoła XXI wieku” z programu „Uwaga! TVN” (dok. elektr., czas: 12 minut)³⁶,
- „Słownik rodzajów i gatunków literackich”. Redakcja naukowa: Grzegorz Gazda. Wydanie: pierwsze. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie do zajęć.

Bibliotekarz wita się z uczniami. Przedstawia temat zajęć.

2. Prezentacja.

Przy pomocy prezentacji multimedialnej omawia pojęcia: literatura faktu, reportaż, podgatunki reportażu. Wymienia najpopularniejszych autorów. Rozdaje uczniom 3 książki w kilkunastu egzemplarzach („Gringo wśród dzikich plemion” Wojciech Cejrowski, „Heban” Ryszard Kapuściński, „Blondynka w dżungli” Beata Pawlikowska). Omawia pokrótce każdą z nich. Wymienia najważniejsze cechy reportażu.

3. Praca z uczniami.

Bibliotekarz prezentuje uczniom krótki reportaż „Szkoła XXI wieku” (fragment programu telewizyjnego „Uwaga! TVN”, czas: 12 minut). Następnie prosi uczniów o napisanie krótkiego reportażu na podstawie obejrzanego filmu. Po napisaniu prac, zostają one omówione na forum klasy.

4. Podsumowanie.

Uczniowie otrzymują karty pracy. Praca ze słownikami przy wpisywaniu definicji.

STRESZCZENIE

Tekst porusza kwestie inicjacji literackiej dzieci i młodzieży, kształcenia literackiego w szkole, bibliotece szkolnej i bibliotece pedagogicznej oraz czytelnictwa wśród młodzieży. Artykuł opisuje projekt cyklu sześciu lekcji bibliotecznych dla gimnazjalistów. Zajęcia przeprowadzane są w Wojewódzkiej Bibliotece Pedagogicznej w Sochaczewie. Lekcje mają na celu rozwijać czytelnictwo wśród młodzieży i przedstawiać czytanie książek jako interesujące hobby. Tematyka lekcji koncentruje się wokół gatunków literackich dla dzieci i młodzieży, ich najważniejszych cech, najsławniejszych tytułów i znanych pisarzy.

³⁶ *Szkoła XXI wieku* [dok. elektr.]

http://uwaga.tvn.pl/62668,wideo,397592,szkola_xxi_wieku,szkola_xxi_wieku,reportaz.html

Zaprojektowane zajęcia są odpowiedzią na brak aspektów literacko-lekturowych w działalności edukacyjnej bibliotek pedagogicznych.